

USPJEŠNE SLOVENSKE ŽENE S INVALIDITETOM – INTERSEKCIONALNA DISKRIMINACIJA

Jerneja Herzog, vanredni profesor dr., Pedagoški fakultet Univerzitet Maribor, Slovenija⁸⁹
Aksinja Kermauner, vanredni profesor dr., penzionisana⁹⁰

Apstrakt: Intersekcionalnost je koncept koji naglašava isprepletenost različitih oblika diskriminacije, kao što su spol, invaliditet, socijalni status itd. Žene s invaliditetom često se suočavaju s višestrukim preprekama, jer su izložene i diskriminaciji na osnovi spola i zbog invaliditeta, što utiče na njihovu inkluziju u društvo i tržište rada. Pravni okvir za ravnopravnost definisan je Ustavom Republike Slovenije, Zakonom o izjednačavanju mogućnosti osoba s invaliditetom i Zakonom o ravnopravnosti žena i muškaraca. Međutim, uprkos ovim zaštitnim mehanizmima, u praksi i dalje postoje izazovi poput otežanog pristupa zaposlenju, nižih plata, ograničenih mogućnosti za napredovanje i nedostatka prilagođenih uslova rada. Kvalitativno istraživanje analizira strukturirane intervju s deset uspješnih žena iz Slovenije koje imaju različite oblike invaliditeta. Ispituje njihova iskustva s rodnom i invaliditetnom diskriminacijom. Njihov uspjeh u poslu i životu ne znači da nisu bile izložene diskriminaciji, već da su razvile efikasne strategije za njeno prevazilaženje. Cilj istraživanja bio je ispitati te strategije, razumjeti mehanizme otpora i učiti iz njih kako bi se poboljšala inkluzija žena s invaliditetom u društvo. Rezultati su pokazali da žene s invaliditetom u Sloveniji ne percipiraju diskriminaciju na osnovu spola, ali u velikoj mjeri na osnovu invaliditeta. Navode sažaljenje, patronizirajući odnos, dovođenje u pitanje njihove sposobnosti, ograničavanje obrazovnih mogućnosti te prepreke koje dolaze i od samih osoba s invaliditetom. Njihove strategije uspjeha zasnivaju se na predanom radu, odricanju, upornosti, volji, tvrdoglavosti, fokusiranju na sebe bez obzira na predrasude i stereotipe te izgradnji što veće samostalnosti i nezavisnosti u društvu. Također ističu pomoć pojedinaca koji su prepoznali njihov potencijal i talent te vjerovali u njih. Predložena rješenja za poboljšanje položaja žena s invaliditetom uključuju više prilika za rad, finansijsku podršku (npr. stipendije, projekte za osobe s invaliditetom) te pomoć u podizanju svijesti o pravima i mogućnostima.

Ključne riječi: intersekcionalna diskriminacija, žene s invaliditetom, strategije otpora, inkluzija

Uvod

Današnji koncept invalidnosti je proizvod koncepta moderne društvene stvarnosti, koja je, kako bi osobama s invaliditetom dodijelila posebna prava, te grupe kategorizirala, a time ih marginalizirala (Zaviršek, 2000). Invalidnost je društveno iskustvo, prema Finkelsteinu (u Zaviršek, 2000), društveno konstruirana posljedica premale uključenosti osoba s invaliditetom u društvo. Intersekcionalnost (eng. intersectionality) je analitički okvir koji istražuje kako se različiti oblici diskriminacije i društvenih nejednakosti prepliću i međusobno pojačavaju. Koncept naglašava da pojedinac ne doživljava diskriminaciju samo na jednoj osnovi (npr. spola ili invalidnosti), već kao istovremeno preplitanje više faktora, kao što su spol, rasa, klasa, invalidnost, seksualna orijentacija, starost i drugi društveni položaji.

Intersekcionalnost

Intersekcionalna diskriminacija znači da pojedinci doživljavaju nejednakosti koje nije moguće jednostavno razdvojiti na odvojene kategorije. Na primjer:

⁸⁹ jerneja.herzog@um.si

⁹⁰ aksinja.kermauner@gmail.com

- Žena s invaliditetom može doživjeti seksizam (npr. manje prilika za napredovanje na poslu) i istovremeno diskriminaciju zbog invalidnosti (npr. ograničen pristup radnom mjestu). Ova dva oblika diskriminacije ne pojavljuju se odvojeno, već djeluju istovremeno i stvaraju jedinstveno iskustvo društvene nejednakosti.

- Siromašna starija žena s invaliditetom možda će se suočiti s dodatnim izazovima zbog svog socio-ekonomskog statusa i starosti, što znači da njezina diskriminacija postaje još snažnija zbog višestrukih faktora.

Koncept intersekcionalnosti razvila je 1989. godine američka pravna teoretičarka Kimberlé Crenshaw (1991). Istraživala je kako se rasizam i seksizam spajaju u životima tamnopusih žena koje su doživljavale dvostruku diskriminaciju – zbog svog spola i zbog rase. Istaknula je da klasične feminističke i proturasističke teorije često obrađuju samo jednu osnovu diskriminacije (spol ili rasa), zanemarujući posebna iskustva onih koji se nalaze na raskrižju više društvenih nejednakosti. Spol je jedan od važnih kategorija ljudskog života, a autorica Zaviršek (2000) tvrdi da invalidnost još više pojačava diskriminaciju žena na strukturalnoj, ali i svakodnevnoj, međuljudskoj razini. Žena s invaliditetom svakodnevno se suočava s preprekama i stereotipima, a također doživljava i posebne oblike diskriminacije. Oni su povezani s njenim spolom i njenom invalidnošću (Pečarič, 2005).

Pitanja intersekcionalnosti i višestruke diskriminacije

Kod žena s invaliditetom često se pojavljuju sljedeća područja diskriminacije:

- Diskriminacija na temelju invalidnosti: prepreke u pristupu obrazovanju, zapošljavanju, zdravstvenim uslugama, socijalnoj uključenosti.
- Seksizam: podcjenjivanje sposobnosti, manje mogućnosti za napredovanje, niže plaće u odnosu na muške kolege.
- Patronizacija: žene s invaliditetom često su smatrane nesposobnima i potrebnima zaštite, što ograničava njihovu autonomiju i pravo na odlučivanje o vlastitom životu.
- Društvena isključenost: zbog invalidnosti često su isključene iz društvenih mreža, što još više povećava njihovu ranjivost.

Metodologija

Cilj istraživanja

Pretpostavili smo da biti žena s invaliditetom znači imati dvostruki hendikep. Autorica Valič (2010) navodi da se muškarci s invaliditetom u medijima često prikazuju kao nepobjedivi sportaši ili uspješni poduzetnici. Autorica Pečarič (2005) tvrdi da je hendikepirana žena diskriminirana barem dvostruko: prvo kao hendikepirana, jer je često shvaćena kroz psihološko-medicinski diskurs kao problem i objekt rada, kao osoba s invaliditetom ili kao nesposobna, koja treba pomoć i skrb uske i šire zajednice. Razmatraju je uglavnom kroz aspekt prevencije i očuvanja zdravlja, kao rizičnu, marginalnu osobu ili čak stalno njegovanu bolesnicu. Kada je ženske naravi, to predstavlja dodatnu gubitak, jer se smatra da neće biti sposobna preuzeti i ispuniti društvene uloge koje se od nje očekuju. Također, diskriminirana je i kao žena, koja je podložna prevladavajućem muškom pogledu i diskursima o ljepoti i zdravlju ili šovinizmu, zbog kojeg nije vidljiva i nije smatrana seksualnim objektom ili objektom požude, nego često više kao objekt čuđenja, šoka, zgražanja ili čak odvratnosti, što uzrokuje nelagodu, sram, strah, ili obmanu. Iz toga proizlazi da je hendikepirana žena izložena barem dvostrukoj diskriminaciji:

- kao invalidna u odnosu na neinvalidne ili zdrave,
- kao žena u odnosu na prevladavajući tradicionalno muški diskurs.

Pretpostavili smo također da je žena s invaliditetom teže zapošljiva, što spominje i Zaviršek u uvodniku zbirke (2005). Na tržištu rada za žene s invaliditetom trebala bi važiti pozitivna diskriminacija, jer su često isključene iz plaćenog zaposlenja. Prema autorici Urek (2005), jedan od najvažnijih otežavajućih faktora kako u inozemstvu, tako i kod nas, jest loša dostupnost radnih mjesta. Osim fizičkih prepreka koje onemogućavaju pristup, žene s invaliditetom suočavaju se i s mnogim drugim preprekama. Žene s invaliditetom su jako uskraćene na tržištu rada, zbog čega riskiraju da postanu socijalno isključene, siromašne, beskućnice, pa čak i žrtve nasilja (Zaviršek, 2003).

Ako želimo bolje razumjeti iskustva žena s invaliditetom, moramo koristiti intersekcionalni pristup, koji:

- Analizira kako se prepliću različiti izvori diskriminacije.

- Uzima u obzir specifične potrebe i izazove pojedinki.
- Pruža sveobuhvatna rješenja koja rješavaju višeslojne nejednakosti.

Uključene u istraživanje

U kvalitativno istraživanje pozvane su 15 uspješne odrasle slovenske žene s različitim invaliditetima (senzorne, intelektualne, kognitivne i motoričke smetnje). Odgovorilo je 9 žena dobi od 25 do 65 godina. Sve osim dvije imaju univerzitetsko obrazovanje. Među njima su doktorica znanosti sa gluhoćom; pjesnikinja, knjižničarka u Knjižnici slijepih i slabovidnih s cerebralnom paralizom; glumica s potpunim gubitkom vida; spisateljica i radijska voditeljica s potpunim gubitkom vida; paralimpijska sportašica u sjedećoj odbojci s motoričkom smetnjom; učiteljica glazbe s djelomičnim gubitkom vida; književnica i šahistica s motoričkom smetnjom (distrofija), spisateljica s mentalnom smetnjom i autističnim spektrom i socijalna radnica s motoričkom smetnjom.

Upotrijebljeni instrument i postupak prikupljanja

Podaci su prikupljeni pomoću strukturiranih intervjuja izvedenih putem elektroničke pošte u ožujku i travnju 2025. Svakoj sudionici poslan je isti niz unaprijed pripremljenih pitanja. Intervjui su bili asinhroni, što znači da su sudionici odgovarali u svom vremenu, što je značilo veći osjećaj privatnosti za žene koje su voljele biti samosvjesne o svom invaliditetu i iskustvima diskriminacije.

Za prikupljanje podataka sproveli smo strukturirani intervju u kojem je struktura pitanja bila usmerena na različite oblasti diskriminacije. Odgovori intervjuisanih žena pružili su dublji uvid u to kako se diskriminacija zbog spola i invaliditeta prepliće, kao i kako utiče na različite aspekte života intervjuisanih. Omogućilo nam je da kroz njihove priče upoznamo interseksionalna iskustva i izvučemo predloge za poboljšanja.

Istraživačka pitanja

U istraživanju smo postavili sledeća istraživačka pitanja:

1. RV1: Kako intervjuisane žene opisuju svoj identitet?
2. RV2: Da li su intervjuisane žene ikada doživele diskriminaciju?
3. RV3: Da li su se intervjuisane žene zbog svog invaliditeta susrele sa stereotipima ili predrasudama?
4. RV4: Da li su intervjuisane žene ikada imale osećaj drugačijeg tretmana zbog invaliditeta u poređenju sa muškarcima sa invaliditetom?
5. RV5: Šta je pomoglo intervjuisanim ženama da se uspešno nose sa izazovima afirmacije kao žena sa invaliditetom?
6. RV6: Kakvo je mišljenje intervjuisanih žena o poboljšanju položaja žena sa invaliditetom sa aspekta društva i države?

Analiza podataka

Odgovore intervjuisanih žena, koji su poslani putem elektronske pošte, obradili smo kvalitativno koristeći rangiranu vrstu kategorija.

Rezultati

U nastavku ćemo predstaviti rezultate, koje ćemo tabelarno prikazati u vezi sa postavljenim pitanjem. Najpre predstavljamo rezultate vezane za pitanje: Kako biste opisali svoj identitet – kao žena, kao osoba sa invaliditetom ili na neki drugi način koji vam je važan (partnerka, majka...)?

Tabela 1: Rangirana vrsta kategorija na pitanje: Kako biste opisali svoj identitet – kao žena, kao osoba sa invaliditetom ili na neki drugi način koji vam je važan (partnerka, majka...)?

Kategorija	Rang
Identifikacija kao žena	1
Identifikacija sa invaliditetom	2
Druge lične uloge (majka, partnerka, profesija itd.)	3

Iz tabele (Tabela 1) se vidi da je većina intervjuisanih žena svoj identitet opisala kao ženu, zatim kao ženu sa invaliditetom, dok je na poslednjem mestu identifikacija kroz druge lične uloge. Naše intervjuisane žene dakle svoj identitet grade prepoznajući žensku integritet kao primarnu. Posebno treba istaći izjavu jedne intervjuisane žene: „Moj opis je počeo: ‘Ja sam ova i ova, i rođena sam sa oštećenjem kičme [...]’ Kada je koleginica to čitala, odmah mi je rekla da sam je iznenadila – jer kod svih stvari koje radim, uspešna sam, aktivna [...] napisala sam najpre to da sam osoba sa invaliditetom, da koristim invalidska kolica. Često se sećam tog događaja kao podsetnika, kad se zateknem u jednostranom razmišljanju o sebi.“

S ovim podacima odgovaramo na istraživačko pitanje RV1.

Nastavljamo sa rezultatima vezanim za drugo pitanje, koje nas je zanimalo: Da li ste ikada doživele diskriminaciju ili nejednako tretiranje zbog toga što ste žena sa invaliditetom? Na primer, u poslu, obrazovanju, zdravlju, društvenom životu?

Tabela 2: Rangirana vrsta kategorija na pitanje: Da li ste ikada doživele diskriminaciju ili nejednako tretiranje zbog toga što ste žena sa invaliditetom? Na primer, u poslu, obrazovanju, zdravlju, društvenom životu?

Kategorija	Rang
Doživljena diskriminacija (jasno izražena)	1
Ograničena ili posredna diskriminacija (nije uvek prepoznata kao specifična za spol)	2
Nema prepoznate diskriminacije	3

Intervjuisane žene najčešće ističu da su u svom životu doživele jasno izraženu diskriminaciju, koja je često bila prepletena sa invaliditetom. Slede odgovori u kojima su žene doživele diskriminaciju kao ograničenu ili posrednu, koja nije uvek prepoznata kao specifična diskriminacija na osnovu spola. Na poslednjem mestu su odgovori žena koje nisu prepoznale diskriminaciju.

Za slikovitiji opis diskriminacije, posebno izdvajamo izjavu jedne intervjuisane žene: „Najgori slučaj bio je kod ginekologa, kada je lekar na svaki način hteo da u ordinaciji bude moja asistentica i otišao toliko daleko da je želeo da objašnjava moje izveštaje pred svim pacijentkinjama, jer nisam dozvolila da asistentica bude prisutna tokom pregleda.“

Ova izjava jasno pokazuje kombinaciju patronizacije, kršenja privatnosti i devalvacije, što je često iskustvo žena sa invaliditetom u institucionalnim okruženjima. S ovim podacima odgovaramo na RV2.

Nastavljamo sa pitanjem o tome da li su intervjuisane žene zbog invaliditeta bile suočene sa stereotipima ili predrasudama koje su im otežale pristup ravnopravnim prilikama, na primer, da su njihova mišljenja ili odluke manje uvažena jer su drugi smatrali da zbog invaliditeta nemaju dovoljno kompetencija.

Tabela 3: Rangirana vrsta kategorija na pitanje: Da li ste se zbog svog invaliditeta srelili sa stereotipima ili predrasudama koje su vam otežale pristup ravnopravnim prilikama? Na primer, da su vaša mišljenja ili odluke manje uvažena jer su drugi smatrali da zbog invaliditeta nemate dovoljno kompetencija?

Kategorija	Rang
Suočavanje sa sumnjama u kompetencije / smanjeno uključivanje	1
Nema specifičnih problema	2

Intervjuisane žene najčešće ističu suočavanje sa sumnjama u svoje kompetencije, naročito u vezi sa donošenjem odluka i profesionalnim ulogama. Na drugom mestu su intervjuisane žene koje nisu uočile specifične probleme. Jedna od izjava koja slikovito prikazuje stereotipe jeste: „Teško su mi priznali stručne uspehe, moj uspeh je često bio ignorisan ili čak zanemaren. [...] Moja mišljenja su više puta bila ignorisana ili čak ismevana – iako se kasnije ispostavilo da sam bila u pravu.“

Ova izjava jasno pokazuje kako se stereotipi i sistemsko potcenjivanje odražavaju i na kompetentne, obrazovane stručnjakinje. To je odličan primer dugoročnih efekata predrasuda. S ovim odgovorima odgovaramo na RV3.

Nastavljamo sa pitanjem o tome da li su žene ikada imale osećaj da su tretirane drugačije nego muškarci sa invaliditetom.

Tabela 4: Rangirana vrsta kategorija na pitanje: Da li ste ikada imale osećaj da su vas kao ženu sa invaliditetom tretirali drugačije nego muškarce sa invaliditetom? Možete li opisati primer?

Kategorija	Rang
Nema prepoznate razlike	1
Prisutna razlika, ali subtilna	2
Neposredno priznana razlika	2

Najčešće su intervjuisane žene istakle da nisu primetile razliku u tretmanu na osnovu pola. Slede primeri u kojima su primetile subtilne razlike, a na poslednjem mestu su primeri gde su direktno primetile razlike. Jedan od konkretnih citata je: „Ako živiš kao žena sa invaliditetom, to mišljenje ljudi je još veće... Muškarci su oduvek u društvu smatrani osobama koje znaju sa ponosom i promišljeno donositi konstruktivne odluke. [...] Važne uloge u društvu češće zauzimaju muškarci sa invaliditetom nego žene sa invaliditetom.“

Ova izjava jasno ukazuje na to da diskriminacija na osnovu spola i invaliditeta nije odvojena, već se prepliće i nagomilava, što je ključno saznanje pri istraživanju interseksionalnosti. Sa ovim podacima odgovaramo na RV4.

Pošto smo u intervju uključili uspješne žene s invaliditetom, zanima nas što im je pomoglo u ostvarivanju svojih ciljeva. Odgovore prikazujemo u tabeli 5.

Tabela 5: Rangirana lista kategorija na pitanje: Na vašem području ste izuzetno uspješni. Šta vam je pomoglo da se tako dobro nosite s izazovima afirmacije kao žene, i to žene s invaliditetom?

Kategorija	Rang
Lične osobine (upornost, tvrdoglavost, itd.)	1
Podrška bliskih osoba (porodica, prijatelji, mentori)	2
Unutrašnja motivacija / poziv	3

Najčešće su isticale lične osobine (upornost, tvrdoglavost, itd.). Slijede podrška bliskih osoba (porodica, prijatelji, mentori), a na posljednjem mjestu unutrašnja motivacija i poziv. Sa prikupljenim podacima odgovaramo na RV5.

Na kraju predstavljamo i odgovore na pitanje u kojem nas zanima mišljenje intervjuiranih žena o poboljšanju položaja žena s invaliditetom sa stanovišta društva i države. Odgovore prikazujemo u tabeli 6.

Tabela 6: Rangirana lista kategorija na pitanje: Šta bi, po vašem mišljenju, društvo ili država mogli uraditi da poboljšaju položaj žena s invaliditetom?

Kategorija	Rang
Sistemske promjene (obrazovanje, zapošljavanje, pristupačnost)	1
Podizanje svijesti i promjena mentaliteta	2
Skeptički ili filozofski pristup (odgovornost pojedinca)	3

Najčešće su intervjuirane žene istakle potrebu za sistemskim promjenama (obrazovanje, zapošljavanje, pristupačnost). Slijede želje za podizanjem svijesti u društvu i promjenom mentaliteta. Na kraju su bili odgovori u kojima su intervjuirane bile skeptične prema mogućnostima bilo kakvih promjena na državnom ili društvenom nivou.

Diskusija

Rezultati istraživanja pokazuju višeslojni identitet uspjeha žena s invaliditetom, pri čemu se one najčešće identificiraju prvo kao žene, a tek zatim kroz prizmu invaliditeta i drugih osobnih uloga. Ovo naglašava značaj spola kao osnovnog identitetskog okvira i ujedno ukazuje na želju za prevladavanjem jednostranog poimanja invaliditeta. Važna izjava o samorefleksiji jedne od intervjuiranih žena ukazuje na unutrašnju napetost između doživljaja sebe i načina na koji okolina često definira tu identitet – prvo kroz invaliditet.

U vezi s diskriminacijom, intervjuirane žene su najčešće izvještavale o jasnoj, neposrednoj diskriminaciji koja je često bila institucionalno uvjetovana – posebno u zdravstvu, gdje su se pojavili i slučajevi kršenja privatnosti i patroniziranja. Ova iskustva potvrđuju složenost intersekcionalne diskriminacije, gdje se spol i invaliditet ne zbrajaju linearno, već tvore jedinstvenu, često nevidljivu mješavinu prepreka. Slično važi i za područje stereotipa, gdje su žene s invaliditetom često bile suočene s dvomima u svoje kompetencije i smanjenim uključivanjem u stručnu procjenu – čak i kada su objektivno bile uspješne.

Pitanje razlika u tretmanu između muškaraca i žena s invaliditetom donijelo je nešto suzdržanije rezultate. Iako većina nije izravno primijetila razlike, u pojedinim izjavama ipak se pojavljuje suptilna, ali trajna sistemska privilegiranost muškaraca s invaliditetom – posebno u društvenim ulogama, gdje se muškarci često razumiju kao samostalniji i odlučniji. Ovo potvrđuje potrebu za daljnjim razmatranjem intersekcionalnosti i njezinih društvenih posljedica.

Unatoč brojnim izazovima, intervjuirane žene za svoj uspjeh najčešće pripisuju zasluge svojim ličnim osobinama, kao što su upornost, odlučnost i tvrdoglavost. Ta unutrašnja snaga, u kombinaciji s podrškom bliskih osoba, pokazala se kao ključna strategija za prevladavanje sistemskih i društvenih prepreka. U tom smislu, žene s invaliditetom ne ističu se samo kao pasivne nositeljice diskriminacije, nego i kao aktivne oblikovateljice svog puta. Na kraju, intervjuirane žene jasno ističu potrebu za sistemskim promjenama – posebno u područjima obrazovanja, zapošljavanja i pristupačnosti – uz istovremenu potrebu za promjenom društvenih mentalnih obrazaca koji još uvijek reproduciraju stereotipe o ženama s invaliditetom.

Cilj društva koje je prilagođeno ljudskim potrebama nije zaštita određene grupe pojedinaca, već uklanjanje diskriminacije koja se temelji na određenom kriteriju – invaliditetu. Pri tome se naglašava i formalna jednakost, kao i jednake mogućnosti; radi se o aktivnom djelovanju društva kako bi se omogućila jednakost mogućnosti za osobu s invaliditetom, kao i za onu bez njega. Tek pri ekstenzivnom razumijevanju načela nediskriminacije osobi s invaliditetom osigurava se stvarno ravnopravno uključivanje i participacija u društveni i širi okoliš (Pirnat, 2010).

Literatura:

- Crenshaw, Kimberlé (1991). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*, 43/6, s. 1241—1299.
- Pečarić, Elena (2005). Tako lepa, pa invalid! *Socialno delo*, 44/1–2, s. 125—130.
- Pirnat, Tanja (2010). Diskriminacija na podlagi invalidnosti in definicija invalidnosti. *Pravnik*, 65 (127)/9—10, s. 697—711.
- Urek, Mojca (2005). Skrite zgodbe. *Socialno delo*, 44/1–2, s. 73—79.
- Valič, Urša (2010). Na pragu. Hendikepirane/invalidne ženske in socialna izključenost. *Etnolog* 20, s. 31—45.

Zaviršek, Darja (2000). *Hendikep kot kulturna travma. Historizacija podob, teles in vsakdanjih praks prizadetih ljudi*. Ljubljana: Založba /*cf.

Zaviršek, Darja (2003). Nevidno nasilje - normativnost in normalizacija nasilja nad ljudmi z gibalnimi, senzornimi in intelektualnimi ovirami. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 54/1.

Zaviršek, Darja (2005). Uvod v tematsko številko Tako lepa, pa invalid! *Socialno delo*, 44/1–2, s. 1.

SUCCESSFUL SLOVENIAN WOMEN WITH DISABILITIES – INTERSECTIONAL DISCRIMINATION

Abstract: Intersectionality highlights how various forms of discrimination—such as gender, disability, and social status—interact and reinforce each other. Women with disabilities often face multiple, overlapping barriers, being marginalized both as women and as persons with disabilities. These intersecting forms of discrimination hinder their full inclusion in society and the labor market. Although Slovenia's legal framework—comprising the Constitution, the Equalisation of Opportunities for Persons with Disabilities Act, and the Equal Opportunities for Women and Men Act—guarantees equal rights, significant practical challenges remain. These include limited access to employment, lower wages, restricted opportunities for advancement, and insufficient workplace accommodations. This paper presents empirical research based on structured interviews with ten successful women with disabilities in Slovenia. It explores their experiences with gender- and disability-based discrimination. Despite their achievements, participants report having faced various obstacles, particularly related to disability. Gender discrimination was perceived less frequently, while ableism—manifested through pity, patronizing attitudes, assumptions of incompetence, and restricted access to education—was commonly experienced. In some cases, barriers were also created by others within the disability community. The study focuses on the resilience and strategies these women employed to overcome discrimination. Key factors include perseverance, hard work, self-discipline, determination, and focusing on personal goals despite social prejudice. They emphasized the importance of building independence and self-reliance, as well as the support of individuals who recognized their potential. The findings suggest the need for increased opportunities, financial support (e.g., scholarships), inclusive projects, and better awareness of rights and available resources. By learning from the experiences and resistance strategies of these women, we can move toward greater social inclusion and equality for women with disabilities.

Keywords: intersectional discrimination, women with disabilities, equality, resistance strategies, social inclusion, disability rights